

DE DRUK-DRUK-DRUK GEPENSIONEERDE

In de jaren tachtig interviewde ik mannen die net gepensioneerd waren over hun nieuwe leven. Uit zichzelf begonnen die mannen al te praten over hoe druk ze het wel niet hadden. Dertig jaar later is die tendens alleen maar erger geworden. Het rondba-zuinen over hoe druk je het wel niet hebt is verworpen tot het statussymbool van de huidige gepensioneerden. 'Bucket lists' moeten worden afgewerkt: reizen, studeren, nieuwe talen leren, goede doelen dienen of een nieuw bedrijfje opzetten. Nu heb ik niets tegen het najagen van je eigen dromen. Maar na jaren van pensioenonderzoek ben ik ervan overtuigd dat het geen eigen dromen zijn: te veel mensen laten zich leiden door de verwachtingen van anderen en zijn niet meer de baas van hun eigen tijd. Waar komt die druk om druk te zijn precies vandaan? Dat begint natuurlijk met een werkcultuur waarin het wordt toegejuicht om veel te werken, en altijd bereikbaar te zijn. Waarom zouden we verwachten dat dit verandert zodra men een pensioen ontvangt? Daarnaast is er altijd de arts die fysieke activiteit aanmoedigt. In 1950 kon men in het gezaghebbende tijdschrift

British Medical Journal al de zin optekenen: "een druk leven in plaats van een doelloos leven is het ideale medicijn om oud te worden". Al die nieuwe vrije pensioentijd werd toen als funest voor de gezondheid gezien. Maar de meest irritante krachten achter de drukke pensio-nado zijn de bedrijven en instellingen die een volle en drukke oude dag 'verkopen' of graag jouw tijd opeisen. Wie lekker niks wil doen is een sociale paria. Mijn grootste bezwaar tegen deze drukte-industrie is dat we gedrag verlangen waaraan menig gepensioneerde niet kan voldoen, bijvoorbeeld door gezondheidsproblemen, beperkt inkomen of mantelzorg. Een druk pensioen is mooi voor wie dat wil, maar een niet-zo-druk pensioen is dat eveneens. Pensioenonderzoek laat per slot van rekening zien dat mensen de volledige controle over tijd als het mooiste geschenk van hun pensioentijd zien. Gebruik die vrijheid om je eigen pensioenleven in te richten, en dat niet door anderen te laten doen. Laat ze maar kletsen over hun 'bucket list'.

David Ekerdt is hoogleraar sociologie en gerontologie, University of Kansas en president van de Gerontological Society of America.

Vertaling: Harry van Dalen